

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané praktické otázky týkající se účinnosti převodu obchodního závodu

Účinnost převodu obchodního závodu je odvislá od skutečnosti, zda je kupující zapsán ve veřejném rejstříku. Podle § 2180 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů („OZ“) „[j]e-li kupující zapsán ve veřejném rejstříku, nabývá vlastnické právo k závodu jako celku zveřejněním údaje, že uložil doklad o koupi závodu do sbírky listin podle jiného právního předpisu.“ Oproti tomu podle odstavce 2 tamtéž „[n]ení-li kupující zapsán do veřejného rejstříku, nabývá vlastnické právo k závodu jako celku účinností smlouvy.“ Toto zákonné ustanovení vyvolává v praxi řadu nejasností a diskusí, na některé z nichž autorka v tomto článku upozorní.

Je § 2180 odst. 1 OZ dispozitivní nebo kogentní?

V praxi se často setkáme s dotazem, zda si strany mohou ujednat jiný (předem jednoznačně určený) okamžik účinnosti převodu vlastnického práva k závodu, pokud je kupující zapsán ve veřejném rejstříku. Z hlediska časování je totiž ustanovení § 2180 odst. 1 OZ nastaveno poněkud nešťastně. Strany se mohou sice obrátit na rejstříkový soud, aby doklad o koupi závodu zveřejnil ve sbírce listin veřejného rejstříku, nicméně nedokážou s jistotou předem přesně určit den, kdy rejstříkový soud takto provede.[\[1\]](#) Často tak nezbyvá stranám než nechat doklad o koupi závodu zveřejnit ve sbírce listin veřejného rejstříku prostřednictvím notáře, s čímž jsou ovšem spojeny zvýšené náklady.

Otázka dispozitivnosti ustanovení § 2180 odst. 1 OZ je v odborných kruzích sporná. B. Havel považuje ustanovení § 2180 odst. 1 OZ za kogentní a podle něj si strany jiný okamžik nabytí vlastnického práva sjednat nemohou. Argumentuje tím, že účelem vazby okamžiku nabytí vlastnického práva a veřejného rejstříku je ochrana třetích osob.[\[2\]](#) Opačně například podle K. Eichlerové[\[3\]](#) či J. Brezániové a T. Doležila[\[4\]](#) je toto ustanovení dispozitivní, s čímž autorka článku souhlasí. Pokud by totiž měla být účelem zákonné úpravy ochrana třetích osob (věřitelů či dlužníků prodávajícího), zákonodárce by uložil povinnost zveřejnit doklad o koupi závodu prodávajícímu, jehož sbírku listin jsou jeho věřitelé či dlužníci schopni sledovat. Zákonodárce ale uložil tuto povinnost kupujícímu, což významně snižuje reálnou šanci věřitelů či dlužníků prodávajícího, aby se o převodu závodu prodávajícího dozvěděli.

Ustanovení § 2180 odst. 2 OZ spory nevyvolává. Zde není pochyb, že se jedná o ustanovení dispozitivní.

Kdy je kupující zapsán ve veřejném rejstříku?

Diskusi dále vyvolává situace, kdy je kupující subjektem založeným a existujícím podle zahraničního práva zapsaný v zahraničním veřejném rejstříku. Není totiž jednoznačné, zda je v takovém případě kupující zapsán ve veřejném rejstříku ve smyslu § 2180 odst. 1 OZ.

Ustanovení § 2180 odst. 1 OZ ani jiné ustanovení OZ pojem veřejný rejstřík nijak nedefinuje. Důvodová zpráva k § 120 a 121 OZ stanoví, že „Údaje o právnických osobách se zapisují do různých veřejných rejstříků, které vedou soudy nebo jiné orgány veřejné moci. Třebaže má občanský zákoník upravit některé právní formy právnických osob, nemůže institucionálně upravit příslušné veřejné rejstříky (zejména rejstřík spolkový a nadační), protože se jedná o instituty veřejného práva. Z toho

důvodu se tato úprava přenechává zvláštním zákonům.“[5] Jinými slovy, veřejné rejstříky jsou upraveny (a tedy i vypočteny) ve zvláštních zákonech. Z uvedeného by se dalo dovodit, že veřejnými rejstříky zákonodárce zamýšlel veřejné rejstříky vedené soudy či jinými orgány České republiky, nikoliv jakékoliv veřejné rejstříky včetně těch zahraničních.[6] Podle názoru autorky nebylo by opodstatněné, aby zákonodárce požadoval po zahraničním subjektu, který nabývá závod v České republice, aby zveřejňoval doklad o koupi závodu ve všech zahraničních veřejných rejstřících, ve kterých je zapsán.

Tento závěr se však může změnit, pokud má kupující, jenž je subjektem založeným a existujícím podle zahraničního práva, odštěpný závod zapsaný v (českém) veřejném rejstříku.

Podle § 49 ZVR se do obchodního rejstříku obligatorně zapisují tam vyjmenované údaje o závodu zahraničního subjektu, pokud v České republice zřizuje jeho odštěpný závod. Zahraniční subjekt je tak *stricto sensu* zapsán v obchodním rejstříku vždy, má-li v České republice odštěpný závod.

Nelze také odhlížet od toho, že odštěpný závod zahraničního subjektu je ve smyslu § 503 odst. 1 a 2 OZ pouze částí závodu zahraničního subjektu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost, o které zahraniční subjekt rozhodl, že bude odštěpným závodem a která je zapsána v obchodním rejstříku.

Touto optikou je tak zahraniční subjekt mající odštěpný závod v České republice povinen ve smyslu § 2180 odst. 1 OZ zveřejnit doklad o koupi závodu ve sbírce listin obchodního rejstříku u jeho odštěpného závodu, kde je obsažen i zápis o něm samotném.

Mgr. Lucie Martinková

GLATZOVA & Co.

GLATZOVA & Co., s.r.o.

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

[1] Přitom v případě zápisu skutečností do veřejného rejstříku rejstříkový soud podle § 94 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů („ZVR“), provádí zápis ke dni uvedenému v návrhu, nejdříve však ke dni jeho provedení. Mohou-li účastníci načasovat zápis do veřejného rejstříku, měli by analogicky být oprávněni načasovat i zveřejnění ve sbírce listin veřejného rejstříku a rejstříkový soud by měl být tímto

navrhovaným datem vázán (za použití pravidel obdobných jako při zápisu do veřejného rejstříku).

[2] HAVEL, Bohumil. § 2180 [Nabytí vlastnického práva k závodu]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 181, marg. č. 4.

[3] EICHLEROVÁ, Kateřina. Nabytí vlastnického práva k obchodnímu závodu. Bulletin advokacie, 2016, č. 1-2, s. 39-44.

[4] BREZÁNIOVÁ, Janka, DOLEŽIL, Tomáš. § 2180 [Nabytí vlastnického práva k závodu]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 13.

[5] Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, č. 89/2012 Dz.

[6] Nadto zákonodárce v ustanovení § 3041 odst. 1 OZ používá termín veřejný rejstřík v souvislosti s právní povahou právnických osob upravených OZ (tzn. osob založených a existujících podle českého práva): „Právní povaha právnických osob upravených tímto zákonem se řídí ustanoveními tohoto zákona ode dne nabytí jeho účinnosti. Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o zápisu právnické osoby do veřejného rejstříku, dokončí se podle dosavadních právních předpisů (...).“ Pokud by zákonodárce zamýšlel, aby pojem veřejný rejstřík zahrnoval jak veřejné rejstříky vedené podle českého práva, tak veřejné rejstříky zahraniční, musely by v citovaném ustanovení OZ specifikovat, že se jedná o veřejné rejstříky české.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hodnotící dotazníky jako obchodní sdělení v kontrolním plánu ÚOOÚ pro rok 2026](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)